

MAGYARSZÉK KÉPEKBEN

~ RÉGEN ÉS MA ~
UTCÁK, TEREK, ÉPÜLETEK

magyarszék

MAGYARSZÉK KÉPEKBEN

~ RÉGEN ÉS MA ~

UTCÁK, TEREK, ÉPÜLETEK

Magyarszék Község Önkormányzata

Szerkesztette:

BURJÁN JÓZSEF, KÁRPÁTI JENŐ, SIMON ADRIENN

Borítótér és grafika:

SIMON ADRIENN

Mai fotók:

BURJÁN JÓZSEF

Köteterv és tördelés: GALICZ KRISZTIÁN typiART Kft.

Nyomdai munkák: Molnár Nyomda és Kiadó Kft.

Kötészet: Hofma Kft.

2009

ELŐSZÓ

EZ A KIS ELŐSZÓ nem a széles olvasóközönség vagy a történészek számára íródott, hanem azok részére, akik Magyarországon élnek vagy éltek és dolgoztak, akik kötődnek a településhez, szülőföldként, lakóhelyként és közösségként vállalják és ismerni akarják a falu múltját és jelenét. Remélem a település képeskönyvét érdeklődve forgatják és saját személyes emlényeikkel, emlékeikkel, tapasztalataikkal kiegészítve emlékeznek a régi és a mai Kishertelendre, Magyarországra és Német-székre.

deklődve forgatják és saját személyes emlényeikkel, emlékeikkel, tapasztalataikkal kiegészítve emlékeznek a régi és a mai Kishertelendre, Magyarországra és Német-székre.

Ez a könyv egy sorozat része amely bemutatja a település sokszínűségét, jelen kötetben az utcákat, tereket és az épületeket. A képek bemutatják a község régi és új épületeit, az utakat egyáltalán e szép falu elhelyezkedését. A régi és az ugyanott fotózott mai képek szinte utaztatják az embert az időben.

Bízom abban, hogy a szerkesztők gondos munkája, a fotókat átadók szeretete egy nagyon szép könyvet eredményezett. Köszönettel tartozok mindazoknak akik segítették a kiadvány létrejöttét akár fotókkal, akár útmutatásokkal.

Remélem, hogy akihez eljut majd ez a könyv, nemcsak átutazik a falun, hanem arra is érez késztetést, hogy megálljon és felkeresse a fényképeken megörökített utcákat és épületeket. A Magyarországról elszármazottaknak pedig jelentsen ez a könyv örök kötődést, ragaszkodást a faluhoz, az itt élőkhez, a temetőben nyugvó ősikhez.

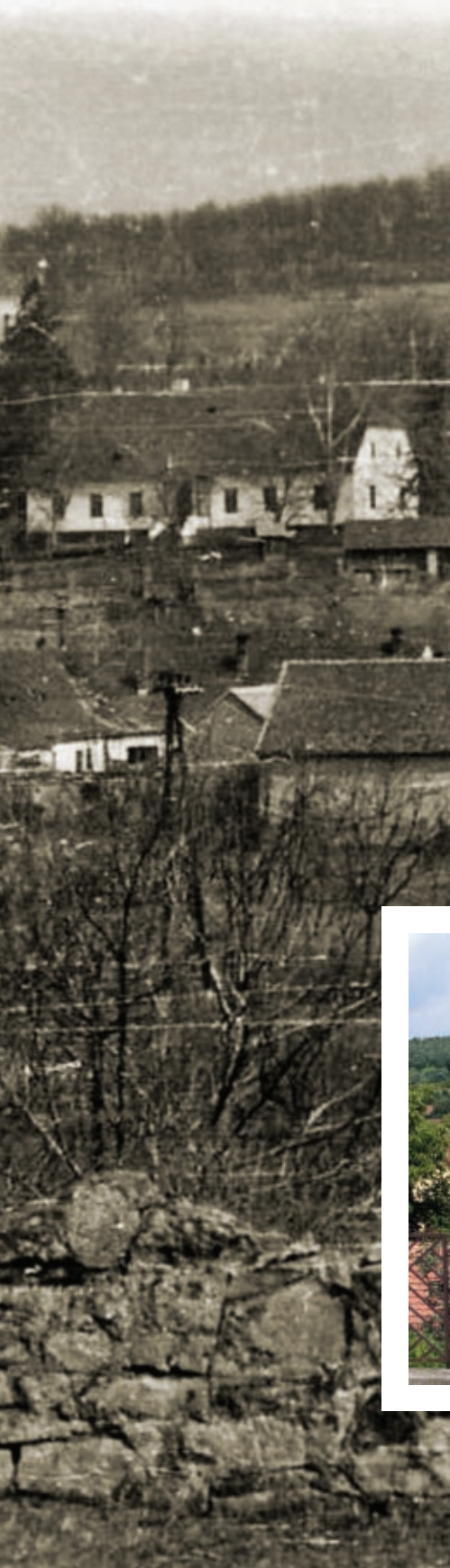
Magyarország, 2009. szeptember 30.

Kárpáti Jenő
polgármester

„BESZÉLD EL NEKEM A MÚLTAT,
S MEGISMEREM BELŐLE A JÖVŐT!”

Konfucius

A TELEPÜLÉS TÖRTÉNETE

A KÖZSÉG NEVÉT már az 1332. évi pápai tized-lajstrom is említi Zeek néven, s a település a török uralom alatt is folyamatosan lakott volt. A XVIII. században magyarok lakták, de még ebben a században megindult a lassú német betelepülés, akik a magyarok faluja mellett kezdtek külön települést létrehozni.

Szinte ezekkel a történésekkel egyidőben kezdett benépesedni a Magyarhertelendhez tartozó puszta területe német ajkúakkal. E közösségből alakult később Kishertelend.

A falu római katolikus temploma 1768 körül épült. Egészen a II. világháború végéig jelentős volt a német lakosság számaránya, azonban ezután a kitelepítés sorsára kerültek és helyükre felvidéki magyarokat költöztettek.

AJÁNLÁS

AZ OLVASÓ, aki Magyarorszáék múltjáról szóló könyvet kezébe veszi, áttekintést kap a község régmúltjáról, sok-sok múltra visszatekintő fényképekkel. Milyen körülmények és hagyományok kísérték az itt élő polgárokat, hogyan őrizték meg a múlt örökségét és ápolták, építették a maguk és mások boldogulására?

A polgárság mezőgazdálkodásból (földművelés–állattenyésztés), iparból, kereskedésből tartotta el családját.

A teljesség nélkülözésével megközelítőleg a következő iparosok szolgálták a lakosságot: kovács, lakatos, villanyszerelő, kőművesek, asztalos, bognár, kádár, ács, festő, női–férfiszabó, bádogos, suszter (cipész), fodrász (borbély), hentes-mészáros, tejfeldolgozó (csarnokos), szíjgyártó (lószerszámkészítő), továbbá kocsmárosok, kereskedők, gabonát feldolgozók (molnárok, malom), szeszfőzde, szikvízkészítő, pékség. Mások a községtől távol (Komló, Pécs) iparcentrumaiban dolgoztak (bánya, gyáarak).

Természetes, az áttekintés nem teljes. Mint, ahogy a múltat idéző képek sem tudnak teljes áttekintést adni.

A meglévő gyűjtemény, melyet a községünkben élt, élő polgárok segítségével készült fotók–képek biztosításával állítottunk össze „köszönet a segítségért” próbáltuk felidézni községünk múltját, az itt élő polgárok dolgos életét.

Kevesen vagyunk már, akik e tevékenység részesei voltunk. E könyv nekik is állít emléket, akik már nincsenek közöttünk, valamint a mai fiatalság részére ad segítséget e kor megértéséhez.

Ezekkel a gondolatokkal ajánlom e könyvet minden kedves Olvasónak.

Magyarorszáék, 2009. augusztus 30.

Fenyvesi József

Magyarorszáék, Hunyadi u. 12.

WASS ALBERT:

Szent a falu

*Két emberfajta él, az egyik
önmaga elöl elmenekszik.*

*A másikhoz nem ér a lárma,
mert elrejtőzik önmagába.*

*Az egyik élete malom:
mindent felőrlő izgalom.*

*Rohan, s az élet fut vele,
pénzcsörgető kacér zene
kíséri éjjét, nappalát
s agyába örli vad dalát.*

*Izzítja egyre a kohót,
és épít felhőkarcolót
és épít büszke tornyokat
és szédít messze ormokat,
(telefon, autó, lift, vonat)
az élet mégis elrohant:
mit ér a szikratávíró,
mit ér a tőzsde, rádió,
a gépjárműk mind mit érnek?*

*Az érctraverzek égig érnek,
a reklámfények égig érnek,
a villanydrótok égig érnek,
az Istenig föl mégsem érnek
s a gyertyák mégis tövig égnek.*

A másik élete: falu.

Nádfedelű. Meszelt falu.

*A két szeme két tiszta ablak:
reggeltől estig nyitva vannak.*

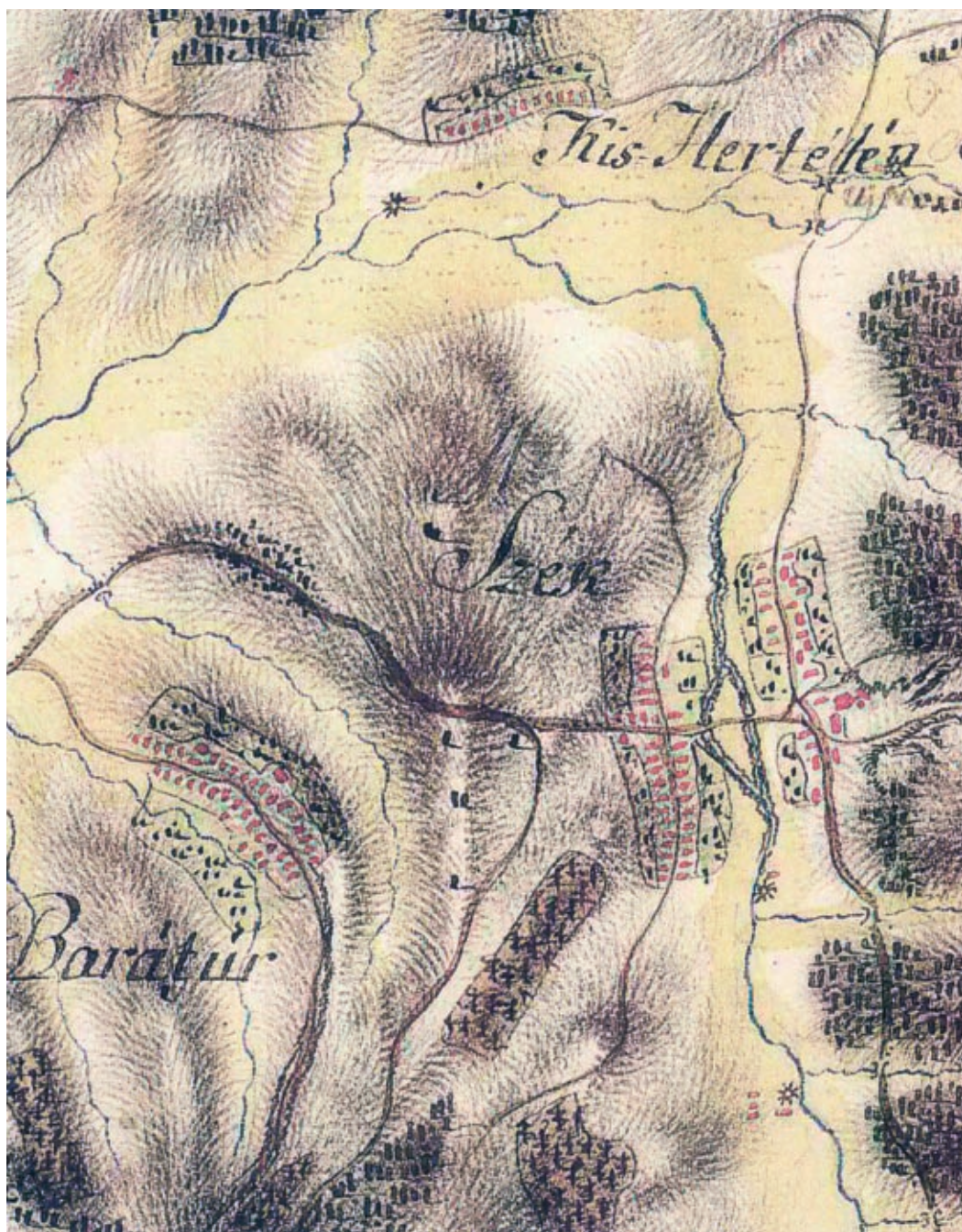
*Vagy felnéznek a fényes égre,
vagy mindkettő a rétre néz le,
s körös-körül oly halk a béke
mint messzi csermelyek zenéje.*

*S bárhogy forogjon a világ:
a réten mindig lesz virág*

*És harsoghat a dáridó,
s épülhet sok száz emelet:
itt él tovább a szeretet
és Isten jár a kert alatt.*

*A falu mindig megmarad,
a falu mindig egy marad:
a falu mindig szent marad!*

Szék térképe az 1770-es évek közepéből

RÉGEN ÉS MA •9•

SZÉK

KOSSUTH LAJOS UTCA I.

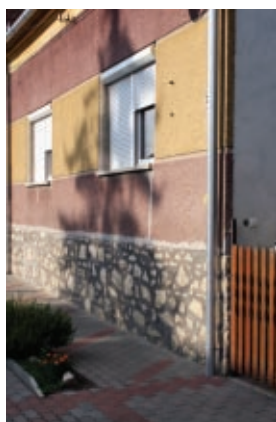

Az egykori tanács, ma Polgármesteri Hivatal épülete a Kossut Lajos utcában

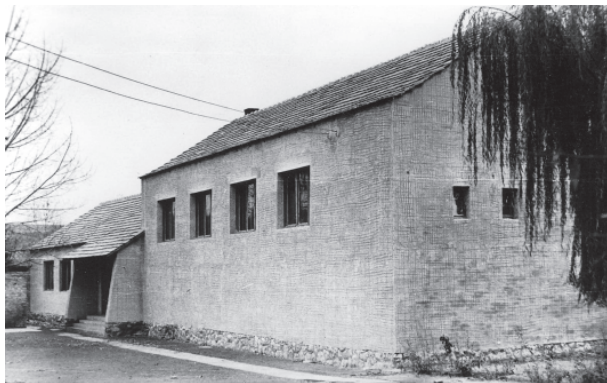
AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA

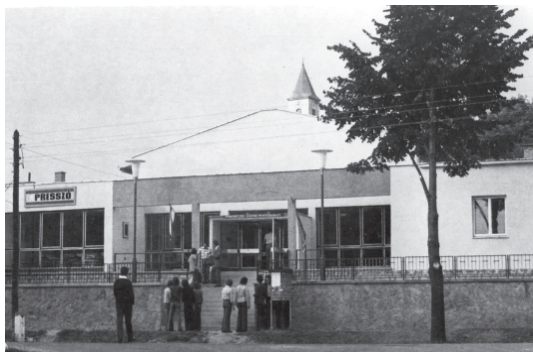
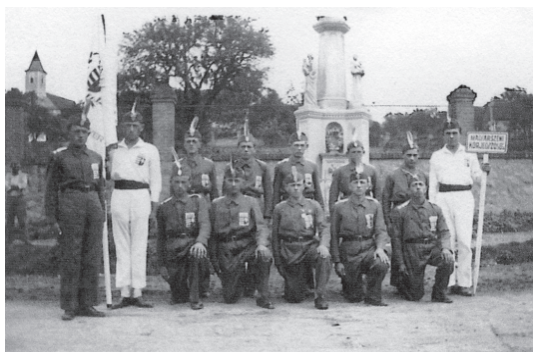

A VOLT TERMELŐ SZÖVETKEZET ÉS A BEREK UTCA

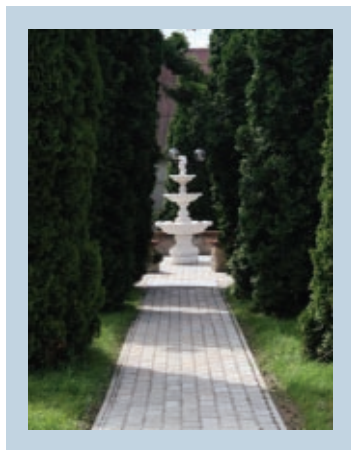
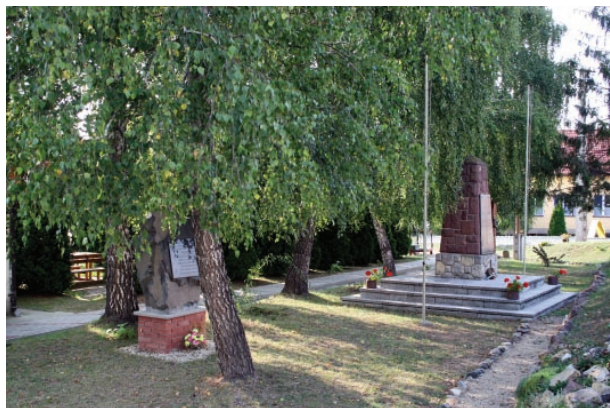

SZENTHÁROMSÁG TÉR

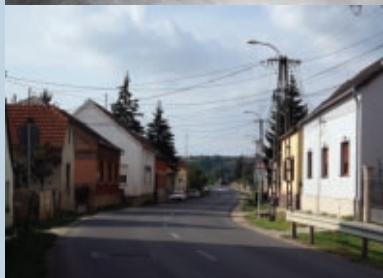

KOSSUTH LAJOS UTCA II.

PIHENŐPARK ÉS SPORTPÁLYA

KÉPESLAPOK MAGYARSZÉKRŐL

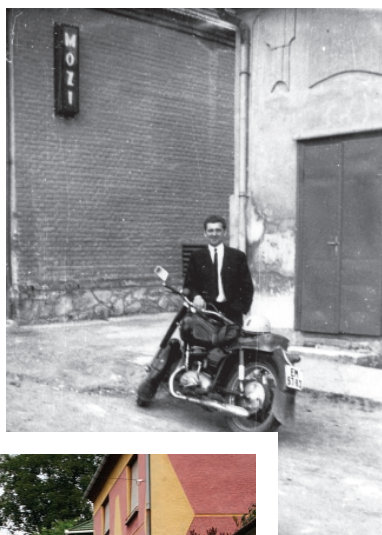
TEMPLOM ÉS A TEMETŐ

RÓZSA UTCA

ZRÍNYI UTCA

RÉMETSZÉK

JÓZSEF ATTILA UTCA

HÁRSFA UTCA

ÓVODA

PETŐFI ÉS ZÖLDFA UTCA

KISHERTELEND

ÁRPÁD UTCA

HUNYADI UTCA

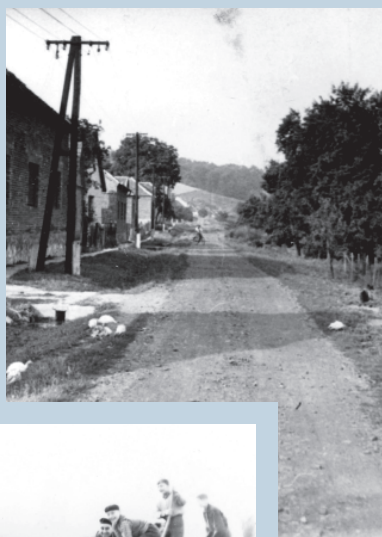
2. sz. Általános Iskola

Kőfejtés és szállítás a Hunyadi utca köburkolatának építéséhez
társadalmi munkában, Komló III-as akna

Hunyadi utca köburkolatának építése társadalmi munkában

A LIGET ÉS A BEM UTCA

ÚJTELEP

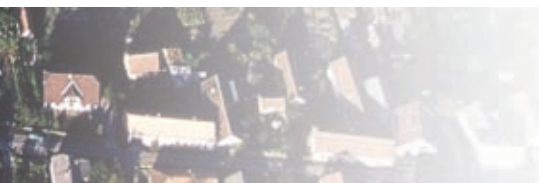
ERDŐALJA ÉS SZŐLŐHEGY UTCA

A Bánusz Tanya

MAGYARSZÉK VÉDETT ÉPÜLETEI

MŰEMLÉKVÉDELMI ÉPÜLETEK:

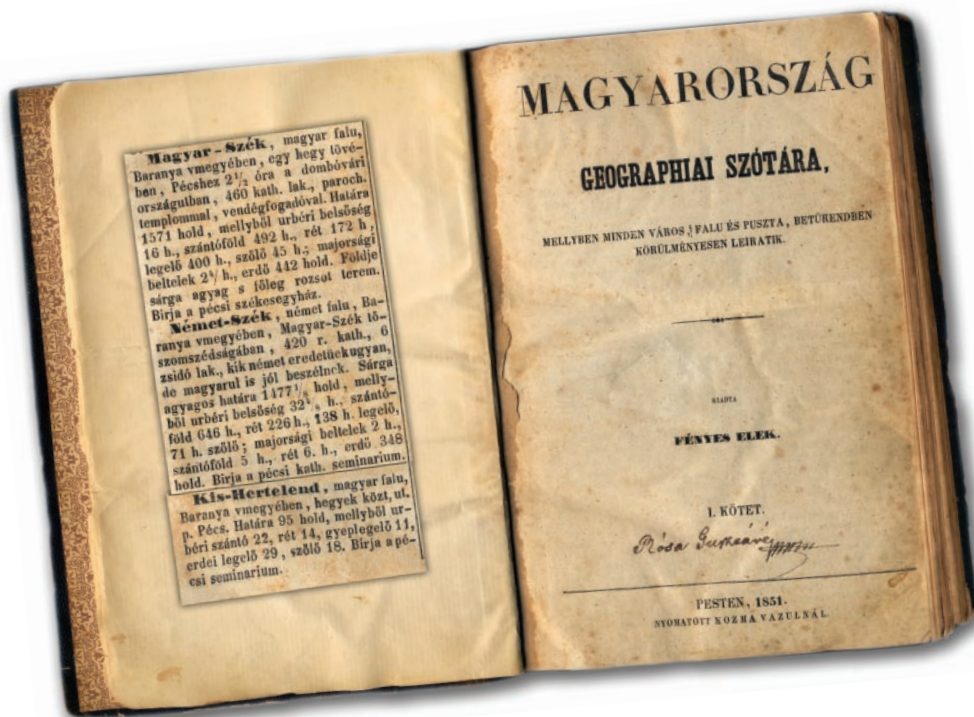
Hunyadi utca 2.	Gazdasági épület	Kossuth Lajos utca 55.	Gazdasági épület
Hunyadi utca 10.	Gazdasági épület	Kossuth Lajos utca 77.	Gazdasági épület
Hunyadi utca 12.	Lakóház	Kossuth Lajos utca 79.	Kerítés, gazdasági épület
Hunyadi utca 13.	Lakóház, gazdasági épületek	Kossuth Lajos utca 93.	Kútház, kapu
Hunyadi utca 15.	Gazdasági épület	Kossuth Lajos utca 114.	Kúria
Hunyadi utca 17.	Gazdasági épület	Kossuth Lajos utca	Ipari épület
Hunyadi utca 19.	Lakóház, harangláb	Petőfi Sándor utca 34.	Lakóház
Hunyadi utca	Közkút	Petőfi Sándor utca 36.	Lakóház
Kossuth Lajos utca 27.	Gazdasági épület	Petőfi Sándor utca 54.	Lakóház
Kossuth Lajos utca 28.	Gazdasági épület	Petőfi Sándor utca 60.	Gazdasági épület, fészület
Kossuth Lajos utca 33.	Polgármesteri Hivatal		

ORSZÁGOS VÉDELEM ALATT ÁLLÓ ÉPÜLETEK:

Zrínyi utca	Római Katolikus Templom műemléki környezete
Rózsa utca 2.	Római Katolikus Plébániaház műemléki környezete

Kép- és adatforrás: Magyarorszék településrendezési terve: 5.5. épített értékek katasztere, készítette: Kovács Péter és Kiss István, 2005.

MAGYARORSZÁG GEOGRAPHIAI SZÓTÁRA

„KIS-HERTELEND, magyar falu, Baranya vmegyében, hegyek közt, ut.p. Pécs. Határa 95 hold, melyből urbéri szántó 22, rét 14, gyeplegelő 11, erdei legelő 29, szőlő 18. Bírja a pécsi seminárium.”

„MAGYAR-SZÉK, magyar falu, Baranya vmegyében, egy hegy tövében, Pécshez 2 óra a dombóvári országutban, 460 kath. lak., paroch. templommal, vendégfogadóval. Határa 1571 hold, melyből urbéri belsőség 16 h., szántó föld 492 h., rét 172 h., legelő 400 h., szőlő 45 h.; majorsági beltelek 24/ h., erdő 442 hold. Földje sárga agyag s főleg rozsot terem. Bírja a pécsi székesegyház.

„NÉMET-SZÉK, német falu, Baranya vmegyében, Magyar-Szék tőszomszédságában, 420 r. kath., 6 zsidó lak., kik német eredetűek ugyan, de magyarul is jól beszélnek. Sárga agyagos határa 1477 hold, melyből urbéri belsőség 324 1/8 h., szántó föld 646 h., rét 226 h., 138 h. legelő, 71 h. szőlő; majorsági beltelek 2 h., szántó föld 5 h., rét 6 h., erdő 348 hold. Bírja a pécsi kath. seminárium.”

Szólj autó...

Gyerekek, álmok

8- CASIMIR DOLLORE DN

SINHAZ
A Pisci Namati Bunkh
reduzindo a vida a lura
ban Tansu Williams
vige alicando a vida a
maga. Mafai lara Bep
siga. Kataru-Audimay
Keshani Baland alicando
Mafai Bepu alicando
alicando. A alicando
alicando Mafai lara
alicando Oj Bepu alicando
alicando lara alicando
a alicando.

[illegible]

HANOVERSON

A Utah Farm
Mechanics Co.
Owens Forks
Gallatin Co.
Country Wyo.
Alto.

[illegible]

... a világ. Ezt aff-
 ... parancsok és

[illegible]

falu nev
 pülések
 szék – n
 község
 pölöske
 ről a si
 északke
 gatról n

gator p
út tork
Teha
tendős
nappal,

MUNKÁ
9 ó
mutat a
gár, kit
tően b

kaskuty
kenyer
zében ú
megsza
9.05

nyugatr
int, ma
fölelny
jön a G
utcáról
A helyt

A bolt
zárt szá
Szerenc
ják ki a
egy óra
nyük ö

komlói
község
varra „

– Németszé-
el történt eg-
integy 1400
közigazgatá-
Liget és Bar-
ondai erdő,
etről a Budog-
dig a Szabó-

– fogjuk rá-
Magyarszék. I
nogy kint jár

GYARAPODÁS
van. A ház
hőmérő. Az
megpillantok
. Ijesztően na

harapdálja
, bármilyen
hagymát szo
olja, nem sze
óra. Idős fér

emet Mercéd
a elé engedv
l: „...Mit já
lka szerviz-k
efordul egy
lított most a

lítóautóból.
ések. A küls
niszerpavilon
körül kapja
zesen nem t

„mégsem h
em fér rá”. E

és Kishertel
esülése után
őnyi lakosság
ilag idetart
túr is. A köz
lélnyugatról
-hegy határo
le kocsma, a

ebben az évben lehet, hogy építam.

ablakán plusz
első magyar
járdán – elég
gyra nőtt, de

4 esztendő
magasra is tar
ongat, a kut
eti.

sz dudál rá, e
a fehér koc
szod meg ma
csija Pécs fel
nellékcúba
liák li a f

s a péksütemények italbolt előtt
viszont csak
neg a péksütemények
bb 300 darab

csija itt fordul
zzák ki az ár
áromszáz kif

Ma Magyar
íval – körzet
zik Mecsek
éget délkelet
Vörös-hegy
a. Észak-nyu
Sásdra vezető

n hétszáz esz
pen a tegnap

23 Celsius
éki állampol
gé kétségbeej
aráságos far

lurkó zsíros
ja. Másik ke-
a éppen csak
jt ki az útra.

ez meg csak
t, nem kevés
gad?!” Aztár
l, s a Kossuth
házak közé
s. Konvenció

ényt is. Ezek
most pakol
lélelőtt tizen
ményt – igé
nál – pedig a

t: az első fu
.

9.30 óra. Szieber Pál – középkorú férfi három fejőstehenet hajt az útszélen.

– A téesz marháí?

– Az enyéim. Háztaíjban nevelem, egybe adom le a tejet naponta...

– Menyít?

– Ha jól megy, hetven-nyolcvan litert. Havi tíz-tizenegyezer forint jön be.

Nagy pénz. Illetve annak tűnik. Mert három tehén eszik is, a takarmányt elő kell teremteni és akkor hol van még a munka velük? Tavaly – a termelőszövetkezet által értékesített – háztáji hízómarha, hízósertés, illetve tej – több mint 6 millió forint jövedelmet hozott a tagságnak, s ez több, mint az egész évben kifizetett 5 millió 786 ezer forint munkabér. Nagy ára van az egyéves bikának, jónéhány téesztag nevel otthon kettőt-hármat, van, ahol négyet is. Az olaszországi Proreccoba szállítják a magyarországi birkákat. Az I. osztályúért – márpedig jó hatvan százaléka jogosult az „A” kategóriára – 30–35 ezer forintot is megkap a gazdája.

9 óra 50 perc. Nézelődöm a járdán, jön két korosabb asszony, elmenőben hallom:

– Szépen ment le a szülés, nem volt semmi baj.

Utánuk szölok:

– Ki született?

– Orcsikéknak kisfiúk. Feri a neve. Most a napokban. Nagyon aranyos kis gyerek! – áradozik egyikük. A másik asszony ezt kérdezi:

– Hogy-hogy? Te láttad? Hiszen még a kórházban vannak...

– Nem láttam, de biztosan nagyon aranyos.

SZÁZ AUTÓ...

10 óra 10 perc. A Kossuth utca 91. alatti ház homlokzata állványozva van, a kőműves simítóval „adjustálja” a friss vakolatot. A látvány nem különösebben érdekes, ha csak nem összefüggésben nézi az ember. Minden más községhez hasonlóan – itt Magyarszádon is nagyon sok a vadonatúj ház, sok a félig kész családi ház és szép számmal akad öreg, fáradt épület is. A 97. szám alatti szemmel láthatóan csak a sóhajtás tartja össze, szemközt pedig – a páros oldalon – az utolsó előtti hajlék alá a garázst is beépítették, de, ha jól emlékszem, a legutolsó is garázsos. Több, mint 10 személyautó van magánkézben a községben. De maradjunk a házaknál!

– Van itt olyan téesztag, aki „kápé” fizette a házát. Amikor az alapot ásták, adott egy kis előleget, amikor a kulcsot átvette, készpénzzel fizette a félmilliót.

– Ez semmi! Lezajlik az esküvő, lagzi, az ifjú pár beköltözik az új családi házba, amit a szülők adtak hozományként. Beköltöztek? Besétáltak. Mert ott minden volt. Konyhában, szobákban bútor, porszívó, tévé, hűtőszekrény, szőnyeg, függöny, a szekrényekben ágynemű, lepedő, cihá! Sőt! Kihúzzák a konyhaszekrényt, sorban rozsdamentes, tizenkét személyes evőeszköz-készlet, a polcon a sórtartó, benne a só, paprika, meg a fogpiszkáló. Na!?

11 óra. A tanácsháza folyosójának utolsó szobájában több ezer kötetnyi könyv a szőnyegen.

Világirodalmi lexikon, Brecht: „Három garasos regénye”, a XX. Század külföldi írói, „Göögös Gunár Gedeon”, Németh László drámái, Csorba Győző, Arató Károly kötetei, Erich Kastner: „Amikor én még kisgyerek voltam”, aztán Szimonov, Gorkij, Hemingway. Átrendezik a könyvtárat. Kár, hogy nincs itt senki.

11 óra 5. A kapualj felől gyanús kerregés, keskes füst tódul be a folyosóra. Trabanttal érkezett meg a vb-titkár, Kiss György, lent volt a téesz-irodában. Harsogó, zömök fiatalember, divatos, hosszú hajviselettel.

– Láta a kulúrházunkat?

– Láttam. Dolgoznak rajta vagy tizenöten.

– Most már csak ez van hátra, a tulajdonképeni nagyterem. Jövő májusra szeretnénk felavatni. A klubszobák már készek egyébként. De jó, hogy már idáig jutottunk.

Kicsit állt itt az élet, úgy hatvanhét-hatvannyolcig. Se óvoda, se rendes iskola. Kultúrházról nem is beszélve. Aztán a községi tanács – azzal a 60 ezer forintnyi támogatással, amelyet a járástól kaptak – óvoda építésbe kezdett...

Ma ötvenhat kisgyerek jár új óvodába – amelynek összköltsége meghaladta a félmilliót –, a kerítést most csinálják, potom húszezerért. A társadalmi munka – amelyet a téesztagság és a községből Komlóra bejáró bányászok, szakmunkások végeztek – persze forintban is kifejezhető, de értékesebb annak erkölcsi hatása.

És ugyanilyen összefogással épül a kultúrház is – évek óta ugyan – mindig a rendelkezésre álló pénz függvényeként.

– Életszükséglet nálunk a kultúrház – mondja.

– „Életszükséglet”?

– Na jó, kicsit túloztam, de mindenképpen kell. Kopott, dohos, öreg helyiségbe járnak a fiatalok, de inkább ténferegnek az utcán, mert nem volt kedvük átlépni a küszöböt.

– Menyibe kerül az építkezés?

– Több, mint kétmillióba, de a községnek öt

év alatt nem jön össze fejlesztési alapként ennek a fele sem.

– *Hát, akkor miből?*

– Ahogy pénze volt a községnek, olyan ütemben építettük, de a legnagyobb segítséget a Művelődésügyi Minisztériumtól kaptuk, 800 ezer forintot, persze az országgyűlési képviselőnk, *Palók Sándor* elvtárs révén. Mert amit Magyarszé-kért és az idetartozó településekért eddig tett, arra szavakat alig találunk. A ligetiek – pontosabban – két bányász felkeresték Pécsert, járja ki, kapjon egy üzletházat a község, mert a meglévő bolt mindenre jó, csak árusításra nem. Nem volt könnyű dolga, az biztos, de látja, csak kijárta az üzletházat és már működik is.

GYEREKEK, ÁLMOK

12 óra, delet harangoznak. A szomszéd szobából egy lány jön át Ligeten élő építőmunkás papírját hozza, írja alá a vb-titkár, igazolni kell, hogy az ügyfél különélési pótlékra jogosult. Aztán *Völgyesi Zoltán* lép be, a Sásdi Járási Hivatal szociálpolitikai főelőadója. Évek óta tartó ügyet beszélnek meg: mecsekpölöskei idős özvegy-asszonyház-tulajdonjogi panasza, családon belüli probléma – nem is a nyilvánosság elé való –, de sajnos a mamának nincs igaza. Több és jóindulatú – számára is előnyös – lehetőségek között választhatna, de jogosnak vélt – és persze indokolatlan – sérelmére keres gyógyírt, szinte fáradhatatlanul. A megoldás – amit kér – törvénytelen.

12 óra 45 perc, *Tóthné Havas Éva* tornatanárnővel váltok néhány szót. Ismeretségünk régebbi keletű, pécsi lány volt, évekkal ezelőtt váltotta el Magyarszéken a testnevelői állást. Száztíz falusi gyerekkel ismerteti meg a sport szépséges és magasztos világát, nemcsak a kötelező órákon, hanem az önként vállalt délutáni sportkörti foglalkozásokon is.

– Sokat vállalnak a tanítványaim is, hiszen délután már megy a buszok Pölöske, Liget irányába, de szívesen itt maradnak délutánonként, inkább hazamennek gyalog. Aminek legjobban örülök, mindez szülői beleegyezéssel történik.

Mondja, hogy a tanács – az iskola felújítása során – egy kis tornatermet, vagy inkább csak szobát létesített. Ige, elég kicsi, de mégis valami. Viszont az udvaron lesz egy szabadtéri tornapálya, bitumenes játéktérrel: alkalmas lesz kispályás focira, kézilabdára, kosaraszásra. A gyerekek igazán megérdemlik, mert sok tehetség akad köztük, sorolják is a nevüket, többnyire hetedikesek, nyolcadikosok, például a *Schuber Zoltán*, *Szandtner*

Magda, *Lovas Andris*, *Bíró Gabi*, *Szandtner Gábor*, *Szűcs Gabriella*, *Kajdi Ella*, *Szöke Piri*, tornában, fociban, atlétikai számokban jeleskednek. Havas Éva egyengeti útjukat komlói, pécsi középiskolákba, ahol a sportolási lehetőségek még kedvezőbbek (egyébként más tantárgyakból is jól állnak, s ez végül is elsődleges szempont...), szóval azt szeretné, ha többéves munkája végül is gyümölcsözőne. Mert mit lehessen tudni, ezekből a gyerekekből lehet még élsportoló.

15 óra. Az Egyetértés Termelőszövetkezet elnökével, *Kovács Péterrel* és *Ábel János* párttitkárral van találkozóm. Nem egészen háromszáz tagja, illetve alkalmazottja és nyugdíjasa van a térségnek. A földterület 3860 hold. Főprofil: növénytermesztés, állattenyésztés. Tavaly az átlagtermés búzából 19,60 mázsa volt, ez a járási átlagot meghaladta. Szép eredmény ez, ha tudja az ember, hogy a Mecsek északi részén terül el a község, eléggé „hideg a talaj”, különösebb csodát művelni itt nemigen lehet. Ötszáz szarvasmarha-állományuk van, a tavalyi – egy tehénre jutó – tejhozam 3260 liter volt, ezzel első helyre kerültek a járásban. A legnagyobb jövedelmet a hízómarha hozza, évente 120–150 darabot adnak le olasz exportra. A borjuszaporulat eléggé siralmas volt éveken át, volt olyan év, hogy az elhullás a 21 százalékot is elérte, de tavaly csak – „hálistennek” – meg a sásdi állatorvosnak, Varjú doktornak – hat százalékra süllyedt az elhullási arány. Minduntalan ismétlődő fertőzés tizedelte a borjúállományt, a doktor ezt megszüntette, kalapot le előtte. Aztán van itt két falkára való – 400–400 darabjuh is. A bárány kilóját – élő súlyban, persze – 43–53 forintért értékesítették, zöme exportra került, de jó áron kelt el a gyapjú is: egy-egy anyajuh 4–5 kilogramm gyapjút „ad”, kilónként 73 forintos áron.

– *Mennyit keres a tagság?*

– Az átlagkereset négy esztendővel ezelőtt nem egészen tizenhétézer forint volt, tavaly viszont elértük a huszonegy és fél ezret, sőt meg is haladtuk. De, hát, erre rámegy még a háztáji jövedelem is, ami – erről már esett szó –, összesen több mint 6 millió forint volt, legalábbis a tsz-en keresztléértékített élőállat és tejtermék mennyisége révén.

17 óra. Magyarszék észak-nyugati határát „képező” Szabó-féle kocsmá a Komlói ÁFÉSZ tulajdona. Ne szisszenjen fel senki a „kocsmá” hallatán – különben is hagyományosan szép magyar szó, nem beszélve arról, mennyivel jobb, mint az idéltlenül hangzó „italbolt” – szóval tiszta, szép

hangulatos szórakozóhely ez. Az utóbbi hetekben például kétszer volt lakodalmi rendezvény, *Schaff Józsi* bácsi rendelte a lagzit lánya részére (150 vendég), aztán a közismert komlói futballista, *Orsós Józsi* húga szintén itt tartotta a nagy lakomát 100 vendég részvételével.

– Szombaton meg a dalárda jubileumára lesz egy kis összejövetel este – mondja *Szabó János*, aki már tizenhét esztendeje vezeti a magyarszékiek, pölöskeiek, ligetiek kedvenc kocsmáját.

MAI BÁLOK

– *Búcsú mikor van?*

– Augusztusban...

– *És a legutóbbi verekedés mikor volt?*

– Ha jól emlékszem, másfél éve, hogy valakit pofon vágtak kint az utcán.

– *Mit isznak a fiatalok?*

– Csodálkozni fog. Egy bálon majdnem több üdítőital fogy el, mint sör. Na, jó...az üdítőbe megy egy kis cseresznye is, ez az igazság. De azért szépen elvannak.

Hanem, hogy mennyi rágógumit adok el, az nem is igaz? Három hete bál volt, egy egész kartonra való rágógumit adtam el, vagyis négyszáz darabot. Csak az a baj, hogy mindig ideragasztják a szék aljára, alig lehet levakarni.

– *És a felnőttek? Mit kedvelnek?*

– Inkább sört. Bort otthon is ihatnak, pontosabban a pincéknél...

– *Hol van itt szőlő? A Mecsek északi részén?* – ámuldozok.

A vendégek mondják:

– Miért ne lenne? Magyarországon van vagy negyven szőlősgazda. Németországon is majdnem harminc.

– *Csak azt ne mondják, hogy Traminit természetnek, meg Oportót...*

– Azt azért nem. – Összenevetnek – Tatárrizling megy errefelé, tudja mi az, ugye? Egy kis noha, otelló, egy kicsike kis buvié...De, hát, ha már egyszer a föld megtermi, a napfény meg megérleli, végül is meg kell inni, nem?

– Meg, hát.

★ ★ ★

Megállt az óráim. Mindenesetre záróra körül lehet. Szépen besötétedett. Eltelt a nap, hazafelé végighajtottunk Magyarországon, ezen a jó, öreg, kedves községen.

Hétszáz éves, úristen! Hogy megy az idő...

RAB FERENC

ZÁRSZÓ

Gondolatok a falunk múltját bemutató képalbumhoz

Mint Magyarország szülötte s életem kezdetétől mind a mai napig büszke polgára örömmel vettem tudomásul azt a tervet, hogy ne menjen feledésbe a múlt, melyet szüleink, nagyszüleink éltek meg. A múlt, melynek alkotásaiban már mi magunk is közreműködtünk.

A jelen és a jövő eredményei ebben a múltban alapultak meg, erre épült és fejlődött mind magasabb nivóra községünk.

Örömmel vettünk részt az alkotó munkákban s emlékezünk azokra a létesítményekre, melyek az elmúlt évtizedekben adtak rangot falunknak.

Melyek is ezek? Új iskola, új kultúrház, új orvosi rendelő és lakás, új ABC-áruház, tanácsház, sportpálya, közösségi kultúrcentrum, óvoda; a portalanított utak, járdák és a százszázalékos közművesítettség mellett is bizonyára volna még felsorolnivaló.

A elmúlt időket és azok értékeit bemutatni sohasem késő.

A múlt megbecsülése adjon új lendületet polgárainknak a jövő további építéséhez, szépítéséhez!

2009. augusztus

Rauch János

2009.